

Osavuosisikatsaus: tammi-kesäkuu 2024

Aluehallitus 26.8.2024

Sisällysluettelo

1. Vt. hyvinvointialuejohtajan katsaus ja johtajaylilääkärin katsaus.....	3
2. Profioidien katsaukset	4
2.1 Johtajaylihoitajan katsaus.....	4
2.2 Sosiaalihoitajan katsaus.....	4
3. Talous.....	6
3.1 Tuloskehitys 1–6/2024 ja tilinpäätösennuste 2024	6
3.2 Investoinnit ja rahoituslaskelma	8
3.3 Taselaskelma	10
4. Henkilöstö.....	11
4.1 Henkilöstön määrä ja vaihtuvuus	11
4.2 Poissaolot.....	12
4.3 Rekrytointi ja työhyvinvointi.....	12
5. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta.....	14
6. Toimialueiden katsaukset	15
6.1 Terveyden ja sairaanhoidon palvelut.....	15
6.2 Hoito ja hoiva.....	17
6.3 Perheiden palvelut.....	19
6.4 Konsernipalvelut.....	21
6.5 Pelastuspalvelut.....	22
6.6 Järjestämisen palvelut.....	24
7. Suoritemittaristo.....	26

1. Vt. hyvinvointialuejohtajan katsaus ja johtajaylilääkärin katsaus

Vuoden 2024 ensimmäisten kuuden kuukauden talouden tasapainon saavuttamiseksi Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue uudisti johtamisen järjestelmän osana organisaatiomuutosta. Uusi organisaatiomalli perustuu vaikuttavuuden kasvattamiseen. Uudistuksella haemme entistä parempaa kykyä sovittaa eri toimijoiden roolia yhteen palveluverkostossa ja mahdollistaa kustannusvaikuttavat palvelut huomioiden järjestämisen vastuu. Organisaatiomuutoksen sekä muiden talouden sopeuttamistoimien vaikutukset alkavat näkymään todennäköisemmin vasta vuoden 2025 aikana ja kuluva vuodesta 2024 on kehkeytymässä alijäämäinen kesäkuussa hyväksytyyn muutostalousarvion mukaisesti. Talouden sopeuttamista on tehtävä vuoden 2024 aikana toimeenpanemalla jo nyt tehtyjä

säästöpäätöksiä, mutta myös uusia säästöjä on haettava. Samanaikaisesti strategisesti meidän on huolehdittava, että hoitotakuun ylityksiä ei tulisi ja resurssit olisi kohdennettava entistä järkevämmiin.

Sosiaali- ja terveysministeriön (STM) työryhmän tammikuussa julkaistu esitys esitti Suomen keskussairaaloiden määrään vähentämistä, joka Keski-Pohjanmaan tapauksessa olisi pahimmillaan lopettanut synnytykset Kokkolan keskussairaalassa. Sairaala- ja päivystysverkon tulevaisuus ratkaistiin kehysriihessä. Sen mukaisesti jokaisella hyvinvointialueella säilyi keskussairaala, jossa voidaan hoitaa synnytyksiä sekä tehdä kattavasti leikkaustoimintaa. Hyvinvointialueiden on kuitenkin haettava keinoja hillitä kustannuksia ja uudenlaisia yhteistyön muotoja on saatava vastataksemme tarpeeseen. Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue huomioi vahvasti moninaiset yhteistyömahdollisuudet osana organisaation muutosta.

Katja Virta, vt. hyvinvointialuejohtaja, johtajaylilääkäri

2. Profioiden katsaukset

2.1 Johtajaylihoitajan katsaus

Kevät ja alkukesä meni hoitotyössä pitkälti uuden organisaatorakenteen valmistelussa sekä sairaalan osastopaikkojen vähennyksien toteuttamisessa. Uusi ylihoitajan virka päätettiin perustaa osana organisaatiomuutosta sairaalapaalveluiden toimialueelle. Ylihoitajan tehtäväkuva mahdollistaa vahvemman hoitotyön johtamisen sekä kehittämisen koko toimialueella. Uusia ja vaikuttavia toimintamalleja on tuotava hoitotyön arkeen vastamaan potilaiden ja asiakkaiden tarpeisiin sekä jatkuvasti muuttuvaan toimintaympäristöön. Uudessa organisaatorakenteessa taloudellisen vastuun tuominen osaksi yksiköiden esihenkilöiden tehtäväkuva tuo muutosta myös hoitotyöhön erityisesti osastonhoitajien osalta. Osastopaikkojen vähennykset pystyttiin toteuttamaan pääosin eläkepoistuman kautta ja varsinaisia hoitohenkilöiden siirtoja yksiköiden välillä ei tarvinnut tehdä.

Kevään aikana alkoi terveydenhuollon kirjaamisen kehittämishanke, jolla luodaan rakenteita yhtenevälle kirjaamiselle. Kirjaamisen osalta kehitystyötä on tehtävä koko ajan laadun ja yhdenmukaisen rakenteen varmistamiseksi. Selkeällä ohjeistuksella ja toimintamalleilla voimme vaikuttaa kirjaamiseen käytettävään työaikaan ja parantaa potilas- ja asiakasturvallisuutta.

Sotender - keikkatyösovelluksen käyttöönottoa jatkettiin suunnitelman mukaisesti ja kehittämistyötä vietin eteenpäin palautteen sekä kokemuksen myötä. Sotenderin käyttöönotto on vähentänyt ulkopuolisten keikkatyöntekijöiden tarvetta ja omia sijaisia on voitu käyttää enemmän tilapäiseen resurssitarpeeseen. Myös lisätyön sekä hälytystyön määrä on pienempi, kun rekrytointi tapahtuu keskitetysti. Kokonaisuudessaan kesänajalle saimme kohtuullisen hyvin sijaisia palkattua.

Piia Kurikkala, johtajaylihoitaja

2.2 Sosiaalijohtajan katsaus

Alkuvuonna organisaatiouudistuksen suunnittelu on vienyt paljon organisaation voimavaroja. Organisaatiouudistus ja Soiten talouden heikko tilanne on aiheuttanut paljon keskusteluja ja huolta henkilöstön keskuudessa sekä haastanut monella tavalla toimintaa ja henkilöstöä. Sosiaalihuollossa on näkynyt asiakasmäärän kasvu erityisesti iäkkäiden palveluissa sekä asiakkaiden palvelutarpeiden lisääntyminen ja monimutkaisuus.

Soiten talouden haasteisiin reagoimiseksi toimia säästöjen saamiseksi on mietitty ja toteutettu eri palvelu- ja vastuualueilla. Näitä ovat olleet mm. mielenterveys- ja päihdehuollon muutos, perhesosiaalityön sekä lastensuojelun palvelukriteerien läpikäynti. Yhteistoimintaneuvotteluissa todettu terveysosiaalityön toimintatavan ja resurssien muutos neuvoteltiin ja suunnitelma tehtiin valmiiksi. Muutos toteutuu kokonaisuudessaan kesän loppuun mennessä. Myös aikuissosiaalityön palveluissa tehtiin palvelukriteerien tarkentamista. Yhteistoimintaa järjestöjen kanssa on pyritty lisäämään ja miettimään mahdollisuuksia toteuttaa asioita yhdessä heidän kanssaan.

Pohjoisen yhteistoiminta-alueen (yta-alue) yhteistyö on tiivistynyt edelleen sosiaalihuollossa. Osaamis- ja tukikeskuksen työ (OT) jatkui yhteisenä toimintana, jota mahdollisti hyvinvointialueiden saama valtionavustus toiminnan vakiinnuttamiseen ja kehittämiseen. Aikuissosiaalityön menetelmiä koskeva yta-alueen yhteinen tutkimushanke alkoi ja siihen rekrytoitiin työntekijöitä. Keski-Pohjanmaalle tulee hankkeen mahdollistamana aikuissosiaalityön määräaikainen tutkijasosiaalityöntekijä. Tehtävässä yhdistyvät tutkimus ja käytännön sosiaalityö. Pohjoisen yhteistoiminta-alueen yta – sopimuksen mukaista valmistelua jatkettiin ja sosiaalihuollon osalta on tarkasteltu erityisesti TKIO - rakennetta ja sosiaalialan osaamiskeskustoiminnan tavoitteita. Muutenkin yhteydenpito oman yhteistoiminta-alueen sosiaalijohdon kesken on tiivistynyt ja lisääntynyt. Samoin valtakunnallinen verkostoituminen sosiaalijohdon kesken tarjoaa tietoa erilaisista kehittämishankkeista ja kokemuksia palvelujen järjestämisestä eri puolilla maata.

Vammaispalveluissa jatkui kahden uuden asumispalveluyksikön rakentaminen. Toinen niistä on tulossa Kaustiselle ja toinen Kokkolaan. Iäkkäiden palveluissa jatkui yhteisöllisen asumisen yksikön rakentaminen Kaustiselle. Folkhälsanin kanssa jatkettiin ympärivuorokautisen palveluasumisen yksikön korvaavien tilojen ja yhteisöllisen asumisen tilojen suunnittelua. Myös yhteisöllisen asumisen kehittämisprojekti jatkui. Kaiken kaikkiaan eritasoisten asumispalvelujen haasteet nyt ja tulevaisuudessa ovat suuret ja ne haastavat jatkossakin hyvinvointialuetta. Soite aloitti alkuvuonna markkinakartoituksen, jolla selvitetään erityisesti iäkkäiden palveluasumisen lisäämismahdollisuuksia Kokkolassa. Kokkolassa on nyt ja erityisesti tulevaisuudessa ympärivuorokautisen palveluasumisen ja yhteisöllisen asumisen laajentamistarpeita. Markkinakartoituksen pohjalta käydään syksyn aikana yhteistyöneuvotteluja mahdollisten toimijoiden kanssa.

Kokkolan alueen Sotekeskuksen suunnittelu eteni. Kevään ja alkukesän aikana toteutettiin rakennuksen urakkakilpailutus ja rakennusluvan hakeminen. Rakentaminen alkaa elokuussa. Sotekeskukseen on tulossa laajasti sosiaali- ja terveyspalveluita; kuntoutus, suun terveydenhuolto, vastaanottopalvelut, aikuissosiaalityö, neuvolatoiminta, lastensuojelun ja perhesosiaalityön palvelut sekä vammaispalveluja.

Sosiaalihuollon osalta asiakkaiden palvelut on pystytty suurimmalta osin järjestämään tarvittavassa laajuudessa. Joissakin palveluissa henkilöstöpula on vaikeuttanut määräajoissa ja säädettyissä asiakasmäärissä pysymistä. Sosiaalihuollon asiakkaiden tekemät muistutukset ja yksilöjaostolle osoitetut muutosvaatimukset ovat alkuvuoden aikana lisääntyneet jonkin verran edellisiin vuosiin verrattuna. Kuitenkin vasta pidemmän aikavälin tarkastelu näyttää, koskeeko nousu koko vuotta.

Toimeentulotuen alueellinen neuvottelukunta ja Työllisyyttä edistävän toiminnan Typ-johtoryhmä sekä SoNet Botnian alueellinen johtoryhmä ja johtoryhmä ovat jatkaneet toimintaansa. Näissä työryhmissä Soiten toimijat tapaavat yhteistyökumppaneita, ja ryhmissä voidaan miettiä ratkaisuja ja arvioida tulevaa. Työllisyyden kuntakokeilussa on jatkettu alueellista yhteistyötä ja valmistelua Keski-Pohjanmaan työllisyysalueen aloittamiseksi vuoden 2025 alusta.

Tarja Oikarinen-Nybacka, sosiaalijohtaja

3. Talous

3.1 Tuloskehitys 1–6/2024 ja tilinpäätösennuste 2024

Aluevaltuusto hyväksyi 17.6.2024 päivitetyn talousarvion ja -suunnitelman 2024–2026. Talousarvio sisältää tavoitteellisuutta eli Soite 2030 – ohjelman mukaisten ja muiden säästötoimien tulee alkaa näkyä kustannusten kasvua hillitsevästi vuoden jälkimmäisellä puoliskolla. Päivitetty talousarvio on 18 miljoonaa euroa alijäämäinen (alkuperäinen 1,88 M€ ylijäämäinen). Kuluarvioita nostettiin 10,6 miljoonaa euroa. Määrärahalisäyksestä valtaosa kohdistettiin henkilöstökuluihin (5 M€) ja palveluostoihin (4,6 M€). Tuottoarvioita laskettiin 9,3 miljoonalla eurolla, josta 8,8 miljoonaa euroa kohdistui myyntituottoihin. Asian taustalla on erikoissairaanhoidon myyntituottojen voimakas lasku ulkokuntalaisten käyntien ja hoitopäivien vähennyttä merkittävästi. Trendi oli nähtävissä jo vuonna 2023, mutta se on kiihtynyt kuluvana vuonna. Laskeviin myyntituottoihin varauduttiin laskemalla myös suunnitteluvuosien 2025–2026 myyntituottoarviota.

Hyvinvointialuelain mukaisesti hyvinvointialueen toiminnassa syntyvä alijäämä tulee kattaa vuoden 2026 loppuun mennessä. Vuosien 2023 ja 2024 alijäämäiset tulokset tarkoittavat, että vuosina 2025–2026 Soitessa tulee pystyä vähintään vastaavan kokoisen ylijäämän keräämiseen. Strategian ja Soite 2030-ohjelman mukaisia toiminnallisia muutoksia tulee viedä systemaattisesti eteenpäin, jotta tämä on mahdollista. Lukijalle tuodaan myös tiedoksi, että kaksi hyvinvointialueen arviointimenettelyn mahdollisesti laukaisevaa mittaria (vuosikate/poistot <80 % ja laskennallinen lainanhoitokate <0,8) täytyvät kuluvan vuoden päätyttyä.

Kulujen kasvu 1–6/2024 vertailuajankohtaan 1-6/2023 nähden oli 6,2 miljoonaa euroa (+3,5 %). Palkkasummaa nostivat TES-sopimuksen mukaiset palkankorotukset (+3,1 M€/3,9 %). Henkilöstötyövuosien määrä 1–6/2024 (pl. karkauspäivän henkilötyövuosia nostava vaikutus) säilyi hyvin lähellä edellisvuoden tilannetta. Asiakaspalvelujen ostot 34,2 miljoonaa euroa kasvoivat 4,2 miljoonalla eurolla (+14,1 %). Suurin selittävä tekijä olivat sosiaalipalvelujen (+17,5 %) ja erikoissairaanhoidon ostot (+4,7 %).

Kuluvan vuoden valtion rahoituksen määrä tulee olemaan 312 miljoonaa euroa, joka on noin 10 miljoonaa euroa edellisvuotta enemmän.

KÄYTTÖTALOUS, M€

	TA 2024	Toteuma 1-6/2023	Toteuma 1-6/2024	Muutos ed.v. €	Muutos- %	Toteuma- %
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	40,5	24,0	21,5	-2,5	-10,4 %	53,0 %
Maksutuotot	22,3	10,9	11,5	0,7	6,2 %	51,7 %
Tuet ja avustukset	7,5	4,3	3,6	-0,7	-15,2 %	48,1 %
Muut toimintatuotot	6,4	3,3	3,1	-0,1	-3,4 %	49,4 %
Ulkoiset tuotot	76,8	42,4	39,8	-2,6	-6,1 %	51,8 %
-	-	-	-	-	-	-
Palkat ja palkkiot	175,1	-77,9	-81,0	-3,1	3,9 %	46,2 %
Henkilöstösivukulut	-39,1	-19,3	-18,1	1,2	-6,3 %	46,2 %
Asiakaspalvelujen ostot	-66,1	-30,0	-34,2	-4,2	14,1 %	51,8 %
Muiden palveluiden ostot	-54,9	-25,7	-25,7	0,0	0,1 %	46,8 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-33,6	-15,5	-15,0	0,6	-3,6 %	44,5 %
Avustukset	-8,2	-3,6	-3,5	0,1	-3,9 %	42,6 %
Muut toimintakulut	-18,1	-7,4	-8,2	-0,8	10,9 %	45,2 %
-	-	-	-	-	-	-
Ulkoiset kulut	395,1	-179,4	-185,6	-6,2	3,5 %	47,0 %
-	-	-	-	-	-	-
TOIMINTAKATE	318,3	-137,0	-145,8	-8,8	6,4 %	45,8 %
Valtion rahoitus	312,0	149,1	156,0	6,9	4,6 %	50,0 %
Rahoitustuotot ja -kulut yht.	-1,7	-0,4	-0,7	-0,2	50,9 %	39,0 %
VUOSIKATE	-8,0	11,6	9,5	-2,1	-18,1 %	-118,7 %
Poistot ja arvonalentumiset	-10,0	-4,9	-5,1	-0,2	3,7 %	50,8 %
Yli/-Alijäämä	-18,0	6,7	4,4	-2,3	-34,0 %	

Taulukko: Soiten tuloslaskelma 1-6/2024. Erien tasaisesti kertyvä tahti tarkoittaisi 50 % toteumaa 2. kvartaalin päätteeksi. Huom. Kulutoteuma tulee olemaan jälkivuosisipainotteinen eikä tasainen.

Valtiovarainministeriön ohjeistuksen mukaisesti hyvinvointialueiden tulee antaa arvionsa koko vuoden tuloskehityksestä vuosittain 15.8. Huomioiden edellä kuvattu alkuvuoden toteutunut tulos ja arvio loppuvuoden kehityksestä, olemme ilmoittaneet alla näkyvän tilinpäätösennusteen. Tilinpäätösennusteessa on huomioitu talouden toteuman kehitys kesä-heinäkuulle. Alijäämäennuste on kasvanut suhteessa muutostalousarvioon. Muutos johtuu pääsääntöisesti henkilöstökulujen ja palveluostojen ennusteen kasvusta.

TILINPÄÄTÖSENNUSTE, TUHATTA€

	Muutettu TA2024	Tilinpäätösennuste
Myyntituotot	40 546	40 546
Maksutuotot	22 310	22 310
Tuet ja avustukset	7 535	7 535
Muut toimintatuotot	6 376	6 376
Ulkoiset tuotot	76 766	76 766
Henkilöstökulut	-214 216	-216 216
Palvelujen ostot	-120 964	-122 964
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-33 564	-33 564
Avustukset	-8 221	-8 221
Muut toimintakulut	-18 140	-18 140
Ulkoiset kulut	-395 105	-399 105
TOIMINTAKATE	-318 339	-322 339
Valtion rahoitus	312 021	311 996
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 700	-1 700
VUOSIKATE	-8 018	-12 043
Poistot ja arvonalentumiset	-10 000	-10 000
Tilikauden tulos	-18 018	-22 043

Taulukko: Tilinpäätösennuste 2024

Talousarvion sitovia tavoitteita (muutosTA2024, KPHVAL 17.6.24) ovat seuraavat:

- Tulos -18,018 M€. Tuloksen sitovuus muutettiin päivitetystä talousarviossa toimialuetasolle. Sitovuustasona on toimialueiden tuloslaskelman toimintakate.
- Rahoituslaskelmaan sisältyvät talousarviolaina/t 20 M€
- Investointien enimmäismäärä 26,416 M€
- Toiminnalliset tavoitteet Soite yhteensä ja toimialuetasoisesti: ks. talousarvio 2024

Sitovien tavoitteiden toteutumista seurataan säännöllisesti ja raportoidaan aluehallitukselle ja -valtuustolle.

3.2 Investoinnit ja rahoituslaskelma

Osana talousarvion ja -suunnitelman päivitystä päivitettiin myös vuoden 2024 investointien maksimimäärä. Alkuperäisen määrän oltua 30,6 miljoonaa euroa uusi määrä on 26,6 miljoonaa euroa. Investointien supistukset kohdennettiin koneisiin, laitteisiin ja kiinteistöinvestointeihin. Pienempi investointien määrä helpottaa tulo-rahoituksen riittävyttä, sillä investoinnit tulee rahoittaa kassavaroihin. Vuoden 2024 investoinneille ei ole valtioneuvoston 6/2023 päätöksen mukaisesti lainanottovaltuutta.

Kuluvan vuoden puolelle jatkuvien, vuonna 2023 alkaneiden investointien (sisältyvät investointisuunnitelmaan 2023–2026) rahoitus on turvattu vuoden 2023 lainanottovaltuuden (69,8 M€) turvin. Tällaisia investointeja ovat mm. teho-osaston ja yhteispäivystyksen muutostyöt, jotka valmistuvat elokuussa 2024. Muita vuodelta 2023 jatkuvia kiinteistöinvestointeja ovat Sairaalanmäen keskuskeittiön

uudistaminen ja hallinnon tilojen muutostyöt tilatehokkuuden parantamiseksi. Edellä mainitut investoinnit valmistuvat syksyn 2024 mittaan. Alkuvuodesta valmistui Sairaalanmäen asuntotiloihin tehty peruskorjaus- ja muutostyö, jolla mahdollistetaan esim. kesälääkäreiden ja muiden sijaisten tilapäiset asumistarpeet.

Rahamääräisesti suurin vuonna 2023 alkanut ja usealle vuodelle jatkuva kiinteistöinvestointi on Sairaalanmäelle rakennettava Sotekeskus. Tällä tarkoitetaan Kokkolan pääterveysaseman korvausinvestointia. Sotekeskus tulee sisältämään myös muita toimintoja mahdollistaen eri puolilla kaupunkia sijaitsevista vuokratiloista luopumisen. Sotekeskuksen suunnitteluvaiheesta siirryttiin kevään mittaan urakoitsijavalintoihin, kun huhtikuussa avattiin hankintalain mukainen kilpailutus. Tarjouksia saatiin seuraavasti: rakentaminen 5 kpl, LVIJ 3 kpl, sähköurakka 4 kpl, sprinklerointi 5 kpl ja automaatio 3 kpl. Päätökset urakoitsijoista tehtiin aluehallituksessa 10.6.24. Valittujen urakkojen yhteissumma oli noin 31,6 miljoonaa euroa. Summa on muutaman miljoonan investointisuunnitelmaan varattuja määrärahoja vähemmän. Rakentaminen alkaa elokuussa työmaa-alueen aitaamisen ja työmaan aloituskokouksen myötä. Kevään mittaan käytiin myös Sotekeskusta koskevat rahoittajaneuvottelut ja päätettiin yhteensä 39 miljoonan euron rahoituksesta. Rahoitus sisältää rakentamisen lisäksi Sotekeskuksen koneita, laitteita ja kalustusta.

Vuoden 2024 kassasta rahoitettavista investoinneista (=eivät sisälly vuoden 2023 lainanottovaltuuteen) suurimpia ovat IT-laitteet ja ohjelmistot, sote-sektorin koneet ja laitteet. Alkukesällä vastaanotettiin vuoden 2023 investointisuunnitelman lainanottovaltuuteen sisältyneet Pelastustoimen kaksi sammutusautoa. Sammutusautojen uusiminen on merkittävä pelastustoimen tapahtuma, sillä ne korvaavat vuosina 1987 ja 1989 käyttöön otetut autot. Sote-sektorin koneista ja laitteista euromääräisesti suurimpia alkuvuoden investointeja ovat olleet sairaala-apteekissa käyttöön otettava varastorobotti, ensihoidon monitoimidefibrillaattorit, sisätautien gastrokoopit ja leikkaussalitoiminnassa tarvittavien laitteiden kulumisesta johtuvat vuosittaiset investoinnit.

Investoinnit	Talousarvio	Toteuma 1–6/2024	Tot. %
Asuinrakennusten korjausinvestointi	400 000	37 231,25	9,3 %
Kiinteät rakenteet ja laitteet	840 000	162 855,81	19,4 %
Kuljetusvälineet	785 000	722 823,00	92,1 %
Muiden rakennusten uushankinta	10 250 000	520 245,15	5,1 %
Muut aineettomat hyödykkeet	700 000	26 579,85	3,8 %
Muut koneet ja kalusto	4 742 925	1 372 243,06	28,9 %
Muut rakennukset, korjausinvestointi	5 990 000	2 936 699,02	49,0 %
Tietokonelaitteet	1 013 403	395 121,00	39,0 %
Tietokoneohjelmistot	1 444 300	363 680,03	25,2 %
Viestintälaitteet	204 000	0,00	0,0 %
Yhteensä	26 369 628	6 537 478,17	24,8 %

Taulukko: Investoinnit 1–6/2024

Tarve rahoittaa investoinnit vuoden 2024 investointien tapaan kassasta jatkuu myös vuonna 2025. Valtioneuvoston 6.6.2024 tekemän päätöksen mukaisesti yksikään hyvinvointialue ei saanut lainanottovaltuutta vuoden 2025 investoinneille.

Talousarvio mahdollistaa enintään 20 miljoonan euron pitkäaikaisen rahoituksen nostamisen vuoden 2023 lainanottovaltuuden 69,8 miljoonaa euroa turvin. Valtuudesta nostettiin vuonna 2023 10 miljoonaa euroa vuoden 2023 investointien rahoittamiseksi. Lainanottovaltuudesta merkittävin osa kohdentuu Sotekeskuksen rahoittamiseen.

Kuluvan vuoden ensimmäisellä puoliskolla ei ole vielä ollut tarvetta nostaa pitkäaikaista rahoitusta. Kassatilanne on mahdollistanut lyhytaikaisten talletusten tekemisen korkotulojen saamiseksi. Sotekeskus-investoinnin alkaessa elokusta 2024 lukien lainan nosto aloitetaan.

Keväällä aluevaltuustossa ja -hallituksessa päätetysti talousjohtaja on sopinut pankkien kanssa lyhytaikaisen rahoitusinstrumenttien käytöstä. Lyhytaikaiselle rahoitukselle voi tulla tarvetta Sotekeskuksen rahavirtojen tai toiminnan kulurasitteen loppuvuospainotteisuuden takia.

3.3 Taselaskelma

Alla esitetään Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen tase per 30.6.2024 sekä muutokset 1.1.2024 – tilanteeseen nähden. Hyvinvointialueen oma pääoma on negatiivinen vuoden 2023 alijäämäisen tuloksen takia. Pitkäaikaisia luottoja on ajalla 1–6/2024 lyhennetty maksuohjelmien mukaisesti yhteensä 4,2 miljoonalla eurolla. Tilikauden aikaiset lyhennykset sisältyvät lyhytaikaiseen rahoitukseen, jonka takia pitkäaikainen vieras pääoma näyttäytyy alla olevassa taulukossa muuttumattomana.

(t€)	1.1.2024	Muutos €	30.6.2024
Aineettomat hyödykkeet	2 262	-455	1 807
Aineelliset hyödykkeet	78 897	1 910	80 807
Sijoitukset	1 097	-50	1 047
PYSYVÄT VASTAAVAT	82 256	1 405	83 660
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	0	-352	-352
Vaihto-omaisuus	2 592	-219	2 372
Saamiset	29 272	-1 024	28 249
Rahat ja pankkisaamiset	18 725	15 689	34 414
VAIHTUVAT VASTAAVAT	50 588	14 446	65 035
VASTAAVAA	132 844	15 499	148 343
Peruspääoma	-7 348	0	-7 348
Muut omat rahastot	-352	0	-352
Edellisten tilikausien yli- / alijäämä	20 483	0	20 483
Tilikauden yli- / alijäämä	0	-4 438	-4 438
OMA PÄÄOMA	12 783	-4 438	8 344
PAKOLLISET VARAUKSET	-2 922	0	-2 922
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	-1 734	91	-1 643
Pitkäaikainen	-59 296	0	-59 296
Lyhytaikainen	-81 675	-11 151	-92 826
VIERAS PÄÄOMA	-140 971	-11 151	-152 122
VASTATTAVAA	-132 844	-15 499	-148 343

Taulukko: Tase 6/2024

4. Henkilöstö

4.1 Henkilöstön määrä ja vaihtuvuus

Kesäkuun lopulla palvelussuhteiden määrä oli 4293 kappaletta, joista 34,3 % oli määräaikaista. Määräaikaista palvelussuhteita käytetään, kun henkilö hoitaa sijaisuutta, avointa tehtävää rekrytointiprosessin ollessa kesken, kun ei ole onnistuttu rekrytoimaan kelpoisuusehdot täyttävää henkilöä tai kyseessä on projektiluonteinen tehtävä. Kevään yt-neuvottelujen aikana on ollut voimassa rekrytointikielto, jonka takia vapautuneita vakinaisia tehtäviä ei ole voitu täyttää toistaiseksi voimassa olevilla työsuhteilla. Osa määräaikaisesta henkilöstöstä on vakituudessa työsuhteessa olevia työntekijöitä, jotka ovat esimerkiksi hankkeen vuoksi määräaikaisesti vapautettuna omasta tehtävästään. Kesäkuun lopulla hankkeissa työskenteli yhteensä 49 työntekijää, ja vapautettuna omasta tehtävästä oli yhteensä 213 työntekijää sisältäen osan hanketyöntekijöistä.

Henkilötyövuosia kertyi tammi-kesäkuun aikana 9,6 henkilötyövuotta enemmän kuin viime vuonna vastaavaan aikaan. Henkilötyövuosien kasvuun on vaikuttanut karkauspäivä, joka lisäsi henkilötyövuosia arviolta noin 10. Vakituisten palvelussuhteiden osalta kasvu kohdistui mm. resurssikeskukseen ja rekrytointiin 10,1 htv, palveluasumiseen ja laitoshoidon 6,3 htv sekä perhesosiaalityöhön 5,3 htv. Määräaikaisen henkilöstön henkilötyövuosia oli 19,4 vähemmän kuin viime vuonna vastaavaan aikaan.

Tammi-kesäkuun aikana päättyi yhteensä 105 palvelussuhdetta. Tämä vastaa 2,4 % henkilöstön määrästä (v. 2023 2,1 %). Palvelussuhteista 20 kpl (v. 2023 16 kpl) päättyi vanhuuseläkkeelle jäämiseen ja 36 kpl (v. 2023 38 kpl) työpaikan vaihdon vuoksi.

Henkilöstön lukumäärä				Henkilötyövuosi		
Toimialue	Vakituiset	Määräaikaiset	Yhteensä	Vakituiset	Määräaikaiset	Yhteensä
Hallinto	4	1	5	2,2	0,3	2,5
Järjestämisen palvelut	20	41	61	9,4	20,2	29,5
Konsernipalvelut	526	172	698	232,1	69,0	301,1
Hoito ja hoiva	752	515	1 263	323,6	168,7	492,3
Perheiden palvelut	649	310	958	286,6	122,8	409,4
Terveysten ja sairaanhoidon palvelut	820	430	1 249	345,4	155,6	501,0
Kanttiini	1		1	0,5		0,5
Pelastustoimi	55	9	64	24,9	4,8	29,6
Yhteensä 1–6/2024	2827	1474	4293	1224,7	541,3	1766,0
Yhteensä 1–6/2023	2796	1616	4405	1195,8	560,7	1756,4

Taulukko: Henkilöstön määrä ja henkilötyövuodet 30.6.2024

Taulukon lukuohje: jos henkilöllä on voimassa useampia palvelussuhteita (vakituksena ja määräaikaisena palvelussuhteena) eri toimialueilla tai samalla toimialueella, hän näkyy yhteensä -rivillä vain kerran.

4.2 Poissaolot

	Sairaus, tapaturma	Perhevapaa	Vuosiloma	Koulutus	Virka-matka	Muut virka- ja työvapaat	Yhteensä
Yhteensä 1–6/2024	32 416,6	30 854,3	66 899,8	3796,3	262,6	48 056,9	182 286,4
Yhteensä 1–6/2023	34 857,7	32 241,6	59 123,6	4208,5	222,0	45 649,0	176 302,3

Sairauspoissaolojen kestojakama kalenteripäivinä 1–6/2024							
1–3	4–10	11–30	31–60	61–120	121–180	181–365	365-
8280,4	5778,5	5613,9	8601,5	3498,0		280,2	364,0

Taulukko: Poissaolot kalenteripäivinä 1–6/2024

Sairauspoissaolot vähentyivät yhteensä 2441,1 kalenteripäivällä verrattuna tammi-kesäkuuhun 2023. Erityisesti 26–35-vuotiaiden ja yli 61-vuotiaiden työntekijöiden sairauspoissaolot vähentyivät merkittävästi viime vuoteen verrattuna. Sen sijaan 51–55-vuotiaiden sairauspoissaolojen määrä oli kasvussa. Tyypillisimpiä poissaolojen syitä olivat tuki- ja liikuntaelinten ja sidekudoksen sairaudet sekä mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöt. Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöihin liittyviä sairauspoissaoloja oli vähemmän kaikissa ikäryhmissä verrattuna viime vuoteen. Myös niihin liittyvät lyhyet sairauspoissaolot vähentyivät. Työterveyshuollon resurssitilanne on parantunut niin psykologien kuin hoitajien osalta. Työntekijät ovat saaneet aiempaa paremmin apua ja hoidossa on hyödynnetty lyhytterapiaa.

4.3 Rekrytointi ja työhyvinvointi

Soiten taloudellisen tilanteen ja henkilöstön mahdollisten uudelleen organisointien vuoksi käytyjen yhteistoimintaneuvottelujen myötä jatkettiin suunnitelmia uudistaa Soiten johtamis- ja organisaatorakennetta, palvelurakennetta ja työskentelytapoja koko organisaatiossa.

Hyvinvointialuejohtajan rekrytointiprosessi käynnistettiin kesäkuussa, ja tavoitteena on tehdä valintapäätös syksyn aikana.

Hyvinvointialueen rekrytointikielto jatkuu toistaiseksi. Tehtävät täytetään vain Resurssiyksikön kautta, ja niistä täytetään vain toiminnan kannalta kriittisimmät. Rekrytointikiellon takia kevät ja alkukesä ovat olleet hiljaisia rekrytointipuolella. Hoitajien saatavuus on ollut hyvällä tasolla, mutta eniten haastetta on ollut maakunnan yksiköissä ja kotihoidossa. Lääkäreiden, sosiaalityöntekijöiden ja psykologien rekrytointi on edelleen ongelmallista. Soite on aloittanut yhteistyön Riikan yliopiston kanssa, jossa on käyty rekrytoimassa suomalaisia lääkäriopiskelijoita. Soite on jatkanut myös Kokkola Works -yhteistyökampanjaa Kokkolan kaupungin, oppilaitosten ja KIP-alueen kanssa.

Keskitetyn rekrytoinnin kehittäminen on jatkunut. Sissien kohdentamista ja kiertoalueiden laajentamista on tehty palvelemaan paremmin yksiköiden tarpeita. Erikoissairaanhoidon paikkavähennyksien takia 22

erikoissairaanhoidon sissiiä on laajentanut kiertoalueensa hoidon ja hoivan puolelle, jonka lisäksi kiertämisen on aloittanut kolme fysioterapeuttisissiiä.

Potilaskuljettajat siirtyivät yleislääketieteen (yle 0) osaston alaisuudesta Resurssikeskuksen alaisuuteen vuoden alusta. Tässä yhteydessä heidän työnkuvansa laajeni kattamaan lähes kaikki keskussairaalan yksiköt. Muutos säästää hoitotyössä olevan henkilöstön resurssia ja työaika, kun he voivat yhdestä pisteestä varata potilaskuljettajan.

Sotender - keikka-applikaation käyttöönotto alkoi keväällä hyvin tuloksiin. Suurin osa yksiköistä käyttää Sotenderia lyhyisiin (max 2 viikkoa) tarpeisiin. Kuukausittain yksiköistä tulee noin 1200–1300 keikkapyyntöä, joita noin 60 % tekee ulkopuolinen työntekijä. Hänen kustannuksensa on pienempi kuin Soiten oman työntekijän, joka tekisi keikkoja ylityökorvauksiin oikeuttavana työnä. Yli 1000 hoitajaa on jo liittynyt Sotenderiin keikkalaiseksi, ja keikkoja otetaan laajasti koko Soiten alueelta.

Työhyvinvoinnin toimintaohjelman mukaisten painopistealueiden mukaisia asioita edistettiin alkuvuoden aikana. Työn vaarojen selvittäminen ja arviointi toteutui hyvin ja työpaikkaselvityksiä tehtiin 24 kappaletta. Aluehallintoviraston tekemiä työsuojelutarkastuksia ei toteutettu vielä alkuvuoden aikana. Psykososiaalisen kuormituksen hallinnassa pysyminen on ollut alkuvuonna selkeä haaste. Soiten talouden tilanne on aiheuttanut pahoinvointia henkilöstön keskuudessa. Epävarmuus organisaatiomuutoksesta sekä yt-neuvottelujen käynnistäminen ovat kuormittaneet erityisesti esihenkilöitä, mutta kuormitus näkyy myös perustyötä tekevässä henkilöstössä. Yhteydenottoja työsuojeluun on ollut keskimääräistä enemmän. Yhteydenotot ovat painottuneet esihenkilöiden psykososiaaliseen kuormittumiseen.

5. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Sisäisen valvonnan tavoitteena on varmistaa:

1. Hyvinvointialueen tehtävien häiriötön toteutuminen ja lainmukaisuus (lakien, määräysten ja sopimusten noudattaminen).
2. Asetettujen tavoitteiden saavuttaminen, toiminnan tuloksellisuus ja tehokkuus sekä hyvän hallintotavan mukaiset menettelytavat.
3. Omaisuuden ja voimavarojen turvaaminen.
4. Taloudellisen ja toiminnallisen tiedon oikeellisuus, riittävyys, ajantasaisuus ja luotettavuus (tietojärjestelmät, raportointijärjestelmät).

Sisäisen valvonnan tilaa on selvitetty toimialueittain tehdyn kyselyn perusteella, ja toimialuejohtajat ovat osaltaan raportoineet asiasta hyvinvointialuejohtajalle.

Kokonaisarvio organisaation sisäisen valvonnan edellytyksistä ja nykytilasta:

hyvä tyydyttävä puutteellinen heikko

Toiminnoille on pääosin määritelty vastuuhenkilöt ja tiedonkulku toimii vastuuhenkilöiltä esimiehille asianmukaisesti. Organisaation uudistetun prosessien kuvaamisen toimintamallin osalta on järjestetty koulutusta. Vastuuhenkilöitä on veloitettu huolehtimaan puuttuvat prosessien kuvaukset kuntoon ja tarvittaessa päivittämään vanhoja kuvauksia. Talouden seurannan tärkeyttä on erityisesti painotettu ja resurssijohtamista on kehitetty. Organisaatiouudistus on vielä kesken, mutta tavoitteena on suoraviivainen ja matala organisaatorakenne, jossa toiminnan ja talouden vastuu on selkeästä yhdellä ja samalla taholla. Tavoitteiden saavuttamisen varmistaminen toteutuu pääosin ja tavoitteiden saavuttamista seurataan varsin systemaattisesti. Toimintaprosessit toimivat melko hyvin ja niiden arvellaan olevan kohtuullisen tehokkaita ja vaikuttavia. Toimintaprosessien ja henkilöstön toimivallan osalta tulee merkittäviä muutoksia organisaatiomuutoksen sekä hallinto- ja johtosäännön päivitysten myötä. Muutosten osalta organisaatorakenne on jo päätetty toimialueiden ja palvelualueiden osalta. Samassa yhteydessä on myös hyväksytty päivitetty hallintosääntö. Vastuualueen organisaatorakenne ja johtosäännön päivitys suunnitellaan ja toteutetaan syksyn aikana siten, että talousarvio on hyväksyttävissä aluevaltuustossa joulukuussa. Organisaatiouudistuksen myötä vuoden vaihteessa toimintansa aloittanut järjestämisen palvelut pysyvät jatkossakin omana toimialueenaan, millä varmistetaan erityisesti lakisääteisen omavalvonnan toteuttaminen ja riippumattomuus.

Kokonaisarvio organisaation viranhaltijoiden päätösten ja toiminnan laillisuudesta, taloudellisuudesta ja tarkoituksenmukaisuudesta:

hyvä tyydyttävä puutteellinen heikko

Toimialuejohtajien perehtyneisyys alaistensa viranhaltijoiden päätöksiin on pääosin hyvällä tasolla, ja he ovat vakuuttuneita päätösten laillisuudesta ja tarkoituksenmukaisuudesta. He ovat vakuuttuneita myös päätösten taloudellisuudesta.

6. Toimialueiden katsaukset

6.1 Terveyden ja sairaanhoidon palvelut

Soite 2030 - ohjelman mukaisesti Tesassa on kevennetty palvelurakennetta. Syksyn 2023 ja vuoden 2024 alun vuodeosastopaikkoja on vähennetty yhteensä 32 (-21 %): 12 kirurgian osastolta 7 (-27 %), 6 sisätautien ja sydänsairauksien osastolta 8 (-27 %), 3 sisä- ja keuhkosairauksien osastolta 9 (-15 %), 7 päivystys- ja diagnostiikkaosastolta (-47 %) sekä 4 neurologian ja vaativan kuntoutuksen osastolta (-19 %). Paikkamuutosten (väliaikaisetkin huomioiden) myötä henkilöstöä vähentyy yhteensä 16 vakanssin verran, joka sisältyi vuoden 2024 talousarvion määrärahoihin. Osastojen 8 ja 9 valvonnat yhdistettiin pilottina, joka on parantanut yhteistyötä ja osaamisen jakamista.

Paikkavähennysten myötä nettokuormitusprosentit ovat kohonneet korkeiksi sekä sisätautisilla (70–82 %) että kirurgisilla (73–94 %) osastoilla. Erikoissairaanhoidon kuormitusprosentin maksimina pidetään 75–85 %. Tilanne näkyy lisääntyneinä sairauspoissaoloina (+1,3 %) somatiikalla. Koko Tesalla tammi-kesäkuun aikaisten sairauspoissaolojen määrä on kuitenkin 13 % pienempi verrattuna kauteen 1–6/2023.

Nettohoitopäiviä on kertynyt 9 % vähemmän kuin 1–6/2023. Muiden hyvinvointialueiden potilaiden määrä on laskenut 12 %, mutta osuus kaikista nettohoitopäivistä on edelleen 27 % (-1 %).

Käyntejä 1–6/24 oli 77 607, mikä on 2872 (-3,6 %) vähemmän kuin vastaavana aikana 2023. Käynnit vähenivät päivystyksessä 1206 (-7,7 %) sekä kirurgian poliklinikalla 1107 (-12,0 %). Sisätautien ja keuhkosairauksien poliklinikalla käyntien määrä on noussut 11 % (1152). Muiden hyvinvointialueiden käyttö kaikista käynneistä on laskenut viime vuodesta 1 %, ollen nyt 21 %. Käyntejä kertyi muilta hyvinvointialueilta 1735 vähemmän.

Muiden hyvinvointialueiden vähäisempi käyttö näkyy myyntituottojen 1,4 M€ vähäisempänä kertymänä verrattuna 1–6/2023. Tämä huomioitiin aluevaltuuston kesäkuussa hyväksymässä muutostalousarviossa. Palkkakustannuksissa ei näy vielä SOTE-sopimuksen 1.2. ja 1.6. voimaan tulleet palkankorotukset, koska ne maksetaan takautuvasti. Ensihoitoa koskevan sopimusmuutosten takia palkkakustannukset ovat nousseet 12 %.

Lääkäripalveluita on ostettu lääkäripulan takia noin 150 000 € enemmän kuin 2023, mutta loppuvuodelle ostoja ei ole suunniteltu yli määrärahan. Päivystyksen ottaminen omaksi toiminnaksi näkyy siten, että lääkäreitten erilliskorvauksia on maksettu 1,1 M€ enemmän kuin 2023, mutta lääkäripalveluihin ostoon varattua 905 000 euron määrärahavarausta ei ole tarvinnut käyttää.

Suun terveydenhuollon käyntejä on vähemmän kuin 1–6/2023, koska jonopurkua ei ole tehty vuokratyövoimalla eikä oman henkilökunnan lisätöillä tänä vuonna. Kuitenkin on pysytty kiireettömän hoidon 4 kuukauden hoitotakuussa. Takaisinsoitto on otettu käyttöön myös suun terveydenhuollossa.

Vastaanottopalveluissa käynnit ovat lisääntyneet viime vuodesta 10,3 %. Lääkärikäyntien määrä on pysynyt ennallaan ja hoitajakäynnit ovat lisääntyneet. Yhä useampi asiakas on saanut oman vastuutyöntekijän ja terveys- ja hoitosuunnitelma on otettu käyttöön. Digiklinikka-toimintaa on kehitetty mm. siten, että asiantuntijahoitajillekin otettiin käyttöön takaisinsoitto, sähköinen ajanvaraus on käytössä takaisinsoittoihin ja CHAT-toiminnan käynnistäminen on suunniteltu. Hoitotarvikejakelun ohje päivitettiin kasvavien kustannusten hillitsemiseksi. Lääkäreiden hoidon jatkuvuus (COC-indeksi) nousi 12 kk:n aikana. Kiireettömien

vastaanottoaikojen saatavuutta ja hoitoon pääsyä mittaavat T3- ajat ovat huonontuneet lääkäreiden resurssitilanteen ja ostopalvelun rajoittamisen vuoksi. Työhyvinvointikyselyssä nähtiin selkeää parannusta edellisvuoteen.

Akuutti- ja päivystyspalveluissa havaitaan toivottu trendi, jossa hätäkeskuksen (112), päivystysavun (116117) ja hyvinvointialueen oma palvelu- ja hoitoonohjaus täsmentyvät. Seurauksena on, että ensihoitotehtävät ovat vähentyneet noin 10 % viime vuodesta. Suoritettujen tukipalvelutehtävien määrä on pysynyt ennallaan. Taustalla on mm. valtakunnallinen hätäkeskuksen riskinarvion muutos, jossa resurssien käyttöä järkevöitetään. Päivystysavun puhelumäärät ovat nousseet 12 % viime vuodesta samalla, kun yhteispäivystyksen käynnit ovat vähentyneet 7 %. Kokonaisuus kertoo akuuttipalveluiden prosessien kehittymisestä, jossa potilasvirrat ohjautuvat aikaisempaa paremmin. Potilaiden keskimääräinen läpimenoaika on pysynyt yhteispäivystyksessä aikaisemmalla noin 3,5 tunnin tasolla väistötiloissa toimimisesta huolimatta. Prosessit sujuvoittuvat, kun yhteispäivystyksen uuden tilat otetaan käyttöön syyskuussa.

Kuntoutuksen ja neurologian palvelualueella aloitti kolme fysioterapeuttisissää. Neurologialla lääkäripalveluiden ostot ovat vähentyneet omien virkojen täyttämisen myötä. Valtakunnallisilla kuntoutuspäivillä saavutettiin kuntoutuksen oivallus –kilpailun voitto. Kilpailussa teemana oli sopeutumismuutoksen muutos nykyvaatimukset ja talous huomioiden.

Tuloslaskelma, tuhatta €	TA 2024	Toteuma 1–6/2023	Toteuma 1–6/2024	Muutos ed.v. €	Muutos -%	Toteuma -%
Myyntituotot	23 273,2	13 923,9	12 557,9	-1 366,0	-9,8 %	54,0 %
Maksutuotot	8 951,2	4 160,1	4 303,6	143,5	3,4 %	48,1 %
Tuet ja avustukset	2 104,9	772,2	969,5	197,3	25,6 %	46,1 %
Muut toimintatuotot	1 339,7	746,3	507,0	-239,2	-32,1 %	37,8 %
Ulkoiset tuotot	35 669,0	19 602,5	18 338,1	-1 264,4	-6,5 %	51,4 %
Sisäiset tuotot	15 511,4	6 653,6	7 053,6	400,0	6,0 %	45,5 %
Toimintatuotot yhteensä	51 180,4	26 256,1	25 391,7	-864,4	-3,3 %	49,6 %
Palkat ja palkkiot	-59 491,6	-25 855,7	-27 842,9	-1 987,1	7,7 %	46,8 %
Henkilöstösivukulut	-13 254,9	-6 297,9	-6 104,5	193,4	-3,1 %	46,1 %
Asiakaspalveluiden ostot	-18 259,6	-8 539,6	-8 852,1	-312,5	3,7 %	48,5 %
Muiden palveluiden ostot	-21 357,7	-9 750,7	-9 666,0	84,7	-0,9 %	45,3 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-21 705,2	-10 230,9	-9 811,2	419,7	-4,1 %	45,2 %
Avustukset	-7,5	-2,9	-0,7	2,2	-76,6 %	8,9 %
Muut toimintakulut	-2 614,4	-1 238,7	-1 298,0	-59,3	4,8 %	49,6 %
Ulkoiset kulut	-136 690,9	-61 916,3	-63 575,4	-1 659,1	2,7 %	46,5 %
Sisäiset kulut	-41 881,9	-17 398,2	-19 281,4	-1 883,2	10,8 %	46,0 %
Toimintakulut yhteensä	-178 572,8	-79 314,5	-82 856,7	-3 542,2	4,5 %	46,4 %
Toimintakate	-127 392,4	-53 058,4	-57 465,0	-4 406,6	8,3 %	45,1 %

Taulukko: Terveiden- ja sairaanhoitopalveluiden toimialueen tuloslaskelma 1–6/2024

6.2 Hoito ja hoiva

Tilastokeskuksen ennakkotiedon mukaan 30.6.2024 alueella asui 398 yli 75-vuotiasta enemmän kuin viime vuonna vastaavaan aikaan (7986 → 8384). Kotona asuvien yli 75-vuotiaiden osuus on hieman kasvanut (93,4 % → 93,6 %). Vaikka kotiin järjestettäviin palveluihin on panostettu, kotihoidon oikea-aikaisessa saatavuudessa on edelleen ajoittain haastetta. Jonossa ympärivuorokautiseen palveluasumiseen oli vaihtelevasti 54–69 henkilöä (v. 2023/65–84). Jonotusaika on lyhentynyt keskimäärin 69 vuorokauteen (v. 2023/85 vrk, v. 2022/94 vrk). Tässä on auttanut palvelurakenteelliset muutokset: ympärivuorokautisia paikkoja lisättiin 11 kappaletta muuttamalla Kokkolassa sijaitseva Ventus 2 - osasto ympärivuorokautiseksi palveluasumiseksi. Lisäksi vahvistettiin kotisairaaloimintaa ja lisättiin etähoivaa. Jonottaminen erikoissairaanhoidosta yleislääketieteen osastoille väheni ja jonotuksen kesto lyheni viidestä vuorokaudesta kahteen. Myös jonotuksen maksimikesto lyheni merkittävästi (41 → 17 vrk). Inhimillisesti ja taloudellisesti on järkevää pyrkiä vähentämään jonottamista epätarkoituksenmukaisissa ja kalliimmista yksiköistä huomioiden kuitenkin strategian mukainen 94 % (-93 %) peittävyystavoite yli 75-vuotiaiden kotona asumiselle.

Toimialueella on jatkettu kehittämistoimia, jotka tähtäävät terveyden ja hyvinvoinnin lisääntymiseen mahdollistaen kotona asumisen yhä pidempään. Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelman mukaisesti erityispainopisteiksi on valittu kaatumisten ehkäisy ja ikääntyneiden kokeman yksinäisyyden vähentyminen. Kaatumisen ehkäisyyn on laadittu toimintamalli, jonka tarkoituksena on ohjata ikääntynyt riskitekijöiden mukaisen harrastetoiminnan ja/tai palvelun piiriin. Yksinäisyyden tunnistamiseen ja ohjaamiseen yhteisöllisen toiminnan piiriin on löydetty uusia ideoita. Suunnitteilla on mm. etäpäivätoiminnan käynnistyminen. Yhteisöllisen asumisen edellytyksiä on pyritty parantamaan. Haasteena on tarjonnan ja kysynnän kohtaanto-ongelma. Asuntoja on vapaana siellä, missä kysyntä on vähäisempää. Tarjonta on vähäistä kantaKokkolassa, jossa kysyntää on paljon. Kaustisen kasvavaan kysyntään kyetään vastaamaan, kun sinne valmistuu uusi yksikkö vuoden vaihteessa. Asuntoihin on kovasti kiinnostusta, ja uskomme 19 asunnon täyttyvän nopeasti.

Säännöllisen kotihoidon piirissä oli yli 75-vuotiaista laskentahetkellä 8,6 % (11,2 % 1–6/2023) ja kumulatiivisesti 11,4 %. Kotihoidon käyntimäärät ovat suunnilleen edellisvuoden tasolla (-0,45 %). Kuvapuheluiden määrä on kasvanut 19,3 %. Tukipalvelua saaneiden asiakkaiden määrä kasvoi 30,8 % edellisvuodesta. Perhehoidossa on tapahtunut toivottua kehitystä, vaikka asiakasmäärät ovat vielä pieniä. Erityisesti kiertävän perhehoidon asiakasmäärä kasvoi 29 % (56 → 72). Omaishoidon vapaat ovat järjestyneet joustavasti, ja myös psykiatriassa yksikössä (Artun Pirtti) on kyetty pienessä määrin järjestämään omaishoidon jaksoja. Geriatrialla poliklinikalla käyntimäärät ovat kasvaneet 45 %. Kruunupyyläisten käynneissä on kasvua noin 14 %. Palliatiivisella poliklinikalla käyntimäärä on hieman kasvanut. Etäkäyntien määrä on kasvanut 42 % edellisvuoteen verrattuna. Tämä on hyvä suunta ottaen huomioon, että lääkäriresurssia oli hankkeen päättymisen vuoksi käytössä 0,5 htv vähemmän kuin viime vuonna vastaavaan aikaan. Kotisairaalan käyntimäärät kasvoivat 30,6 % ja potilasmäärä 11,9 %. Tähän on syynä resurssin vahvistaminen kolmella henkilötyövuodella maaliskuun alusta alkaen.

Ympärivuorokautisten palveluiden nettohoitopäivät pysyivät edellisvuoden tasolla huomioiden sekä oma tuotanto että Pohjanmaan hyvinvointialueelta ostetut hoitopäivät. Pohjanmaalta ostettujen hoitopäivien määrä on koko alkuvuoden ollut laskujohteinen. Ostotarve johtuu Emeliehemmetin paikkojen puuttumisesta. Vuonna 2023 Emeliehemmetin paikkoja oli käytössä noin 15. Kotiin järjestettävissä palveluissa kotihoidon käyntimäärät pysyivät suunnilleen ennallaan ja kotisairaalan käyntimäärät kasvoivat 10,4 %. Videopuhelinkontaktit kasvoivat 19,2 %.

Alkuvuodesta on valmisteltu Kannuksen ja Tunkkarin yleislääketieteen osastojen profiilin muutosta sosiaalihuollon mukaisiksi arviointi-/kuntoutusyksiköiksi. Edelliskesistä poiketen kuukauden kesäsulut suunniteltiin Kannuksen ja Tunkkarin osastoille sekä kotikuntoutumisen tiimiin. Ennen kesäkuun loppua alkoi Kannuksen osaston sulku, joka toteutui suunnitelmien mukaisesti. Osastojen kesäsulujen vaikutukset huomioidaan arvioitaessa osastojen profiilin muutossuunnitelman etenemistä.

Ulkoiset tuotot 1–6/2024 ovat toteutuneet hieman talousarviota paremmin. Ulkoisten kulujen toteuma on 45 % talousarviosta. Sote-toimialalle tyypilliset kalliit loppuvuoden kuukaudet ovat vielä edessä, joten kulujen toteuman tuleekin olla alle 50 % tässä kohdin vuotta. Talousarviota on seurattu tiukasti ja kulukehitystä on pyritty hillitsemään kasvavista asiakasvirroista huolimatta. Palkat ja palkkiot ovat kasvaneet 2,4 % viime vuoteen verrattuna. Tämä on maltillinen ottaen huomioon hoitajamitoitusmuutoksen voimaantulo 1.4.2023, jolloin kausi 1–3/2023 oli palkkojen ja palkkioiden osalta noin 0,25 M€ halvempi kuin vastaava ajankohta vuonna 2024. Asiakaspalveluiden ostojen kasvu 12,4 % on seurausta ympärivuorokautisen palveluasumisen hinnankorotuksesta 7 €/hoitopäivä (ostopalveluina toteutettavat palvelut) 1.2.2024 alkaen. Toinen selittävä tekijä on ympärivuorokautisen palveluasumisen osto Pohjanmaan hyvinvointialueelta Emeliehemmetin palveluasumispaikkojen jäätyä pois käytöstä. Muiden palveluiden oston laskeva kulukehitys selittyy suurelta osin (0,7 M€) lääkäripalveluiden ostojen siirtymisellä terveydenhuollon ja sairaanhoidon toimialueelle. Aineissa, tarvikkeissa ja tavaroissa näkyy yksiköiden vastuullinen toiminta: tilataan vain se, mitä tarvitaan ja pyritään käyttämään halpoja ja kestäviä tuotteita. Lääkekaasuissa ja kertakäyttöisissä hoitotarvikkeissa on syntynyt eniten säästöjä.

Tuloslaskelma, tuhatta €	TA 2024	Toteuma 1–6/2023	Toteuma 1–6/2024	Muutos ed.v. €	Muutos -%	Toteuma -%
Myyntituotot	1 969,5	1 528,1	965,5	-562,6	-36,8 %	49,0 %
Maksutuotot	11 520,5	5 837,7	6 249,6	411,9	7,1 %	54,2 %
Tuet ja avustukset	74,5	189,6	95,9	-93,6	-49,4 %	128,8 %
Muut toimintatuotot	3 157,4	1 517,3	1 610,4	93,1	6,1 %	51,0 %
Ulkoiset tuotot	16 721,9	9 072,6	8 921,4	-151,2	-1,7 %	53,4 %
Sisäiset tuotot	1 568,3	399,2	376,0	-23,2	-5,8 %	24,0 %
Toimintatuotot yhteensä	18 290,2	9 471,9	9 297,4	-174,4	-1,8 %	50,8 %
Palkat ja palkkiot	-42 371,7	-18 847,1	-19 303,5	-456,4	2,4 %	45,6 %
Henkilöstösivukulut	-9 526,5	-4 690,1	-4 323,4	366,7	-7,8 %	45,4 %
Asiakaspalveluiden ostot	-16 251,0	-6 689,1	-7 516,3	-827,3	12,4 %	46,3 %
Muiden palveluiden ostot	-6 297,1	-3 478,6	-2 671,0	807,6	-23,2 %	42,4 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 532,2	-1 091,5	-856,7	234,9	-21,5 %	33,8 %
Avustukset	-3 558,5	-1 403,2	-1 458,7	-55,5	4,0 %	41,0 %
Muut toimintakulut	-6 328,0	-2 635,6	-2 947,7	-312,1	11,8 %	46,6 %
Ulkoiset kulut	-86 865,0	-38 835,1	-39 077,3	-242,2	0,6 %	45,0 %
Sisäiset kulut	-20 830,7	-9 212,8	-10 051,2	-838,4	9,1 %	48,3 %
Toimintakulut yhteensä	-107 695,7	-48 047,9	-49 128,5	-1 080,6	2,2 %	45,6 %
Toimintakate	-89 405,5	-38 576,1	-39 831,1	-1 255,0	3,3 %	44,6 %

Taulukko: Hoidon ja hoivan toimialueen tuloslaskelma 1–6/2024

6.3 Perheiden palvelut

Perheiden palveluissa suurimmat muutokset tapahtuivat mielenterveys- ja päihdepalveluiden palvelualueella Soite2030-ohjelman mukaisesti. Vastuualueita vähennettiin neljästä kolmeen 1.4.2024 lukien. Tavoitteena on vahvistaa perustason mielenterveys- ja päihdepalveluita. Vieroitushoito siirtyi Portin tiloista psykiatrian osaston tiloihin. Vieroitushoitopaikkoja on neljä kappaletta, mutta paikkamäärää voidaan tarvittaessa nostaa kahdella. Psykiatrian osastolta vähennettiin viisi paikkaa paikkamäärän ollessa nyt 43 kappaletta. Psykiatrian osaston nettohoidopäivät 1–6/2024 olivat 5473 kappaletta (1–6/2023 nettohoidopäivät 6780 kpl). Kesäkuussa psykiatristen paikkojen kuormitus oli 77.7 % ja vierotuksessa oli päivittäin 4–5 potilasta.

Mielenterveys- ja päihdepalveluiden avohoidossa oli 1–6/2024 hoidossa 1235 potilasta. Hoitoa jonotti 423 potilasta. Läheteitä tuli 853 kappaletta (-26,1 %). Läheteistä 56,2 % käsitellään kolmen vuorokauden sisällä ja 97,5 % 21 vuorokauden kuluessa. Käyntejä oli 23 788 kappaletta (+29,9 %). Hoitointerventiot alkavat 3 kk kuluttua tilaamisesta ja akuuttityöryhmän aktiiviset interventiot 2 kk kuluttua tilaamisesta. Päivystyksellinen arviointi, hoito ja konsultaatiotoiminta toteutuu päivystyksellisesti. Mielenterveyspalveluiden chat-palvelu laajeni koskemaan myös päihdeasiakkaita.

Muutoksia tapahtui myös terveyssoseaalityössä, jonka tilannetta käsiteltiin muutosneuvotteluissa vuoden vaihteessa. Neuvotteluissa päädyttiin terveyssoseaalityön uudistamiseen, yksikön pienentämiseen ja toiminnan supistamiseen. Viisi soseaalityöntekijää siirtyi soseaalihuollon palvelutehtäviin aikuissosiaalityöhön, iäkkäiden palveluihin ja vammaispalveluihin.

Lasten ja nuorten erityispalveluissa palvelualueen osastokuormitus oli edelleen vaihtelevaa. Lasten ja nuorten vuodeosaston sekä lastenpsykiatrian osaston kuormitus on ollut edellisvuosien tasolla. Nuortenpsykiatrian ja vastasyntyneiden teholla osastokuormitus on ollut keskimäärin 40 %. Avohoidossa käynnit ovat hieman lisääntyneet, mutta nousu on tasoittunut viime vuoden määrien mukaiseksi. Nuorisopsykiatrialla hyvinvointialueen ulkopuolinen kysyntä on laskenut selkeästi. Osastolta on ollut koko kesän ajan supistettuna kuusi paikkaa. Suunnitelmat jatkon suhteen ovat käynnissä. Lasten somatiikalla hyvinvointialueen ulkopuolinen kysyntä on pysynyt viime vuoden tasolla.

Verkostoissa tapahtuvaa yhteistyötä on tehty mm. poliisilaitoksella toimivassa Ankkuri – tiimissä, kun soseaalihojaaja on ollut mukana Pohjanmaan poliisin peliprojektin pelitapahtumissa. Viimeisin toteutettiin yhdessä Hollannin pelipoliisien kanssa.

Psykologien rekrytoinnissa on ollut haasteita. Kuitenkin ilahduttavaa on, että perheneuvolaan on saatu rekrytoitua kaksi psykologia, jotka aloittavat työnsä elo-syyskuussa. Tämä vahvistaa peruspalveluita ja kallista psykologityön ostopalvelua voidaan vähentää. Opiskeluhuollossa on korostunut tarve yksilökohtaiselle työlle: noin 9000 yksilökäyntiä on toteutunut tammi-toukokuussa.

Lasten terveystarkastuksia purettiin pediatrien kesäkoulun lääkäreiden toimesta. Tästä huolimatta edellisen vuoden tarkastuksia jää rästiin eikä määräraikaistarkastuksia ehditä tehdä aikataulussa. Neuvolan digihoitopolku on saatu pilottivaiheeseen.

Perheoikeudellisissa palveluissa jonotus on 1–3 kuukautta. Haasteena on keskeneräiset erot ja huoltajusuoridat, jotka tarvitsevat pidempiaikaista työskentelyä. Perheoikeudelliset palvelut ovat luomassa asiakkaille digitaalista neuvonta- sekä yhteydenottopalvelua.

Vammaispalveluiden asumispalveluissa ja päiväaikaisessa toiminnassa korona-aika hidasti palveluihin hakeutumista. Koronan hellitettyä uusia asiakkuuksia tulee palveluiden piiriin isompina ryppäinä kuin aikaisemmin, joka näkyy kustannuskehityksessä. Haastavia asiakkuuksia on aikaisempaa enemmän. Vaativan erityisen tuen asiakkaiden palvelutarpeet ovat hyvin yksilöllisiä ja asiakkaat tarvitsevat palvelujen räätälöintiä. Kriisijaksoja on jouduttu toteuttamaan ja resurssia lisäämään. Henkilöstön jaksamisesta on huolta.

Toimialueen ulkoiset tuotot ovat jäljessä talousarviosta. Tämä selittyy suurelta osin muilta hyvinvointialueilta saatavien myyntituottojen vähenemisellä. Lasten ja nuorten somatiikalla myyntituottojen toteuma on 63,4 %. Palkkojen ja palkkioiden kasvu 1–6/2023 – kauteen verrattuna oli 0,2 %, missä näkyy toiminnallisten muutosten mukanaan tuomat säästöt. Toimialuetta haastaa asiakaspalveluiden ostojen kustannukset, joista on ajalla 1–6/2024 käytetty jo 56,6 %. Suurimmat ylitykset kohdistuvat sosiaalihuollon palveluiden ostoihin, joita ovat mm. lastensuojelun asiakaspalvelut ja vammaispalveluiden ostot. Vammaispalveluiden sosiaalityössä asiakaspalveluiden ostojen toteuma oli 60,7 % ja palvelusetelin osalta 61,3 %. Rekrytointihaasteiden takia on jouduttu ostamaan psykologi- ja lääkäripalveluita erityisesti psykiatrian puolelle. Erikoissairaanhoidon ostojen toteuma oli 68,3 %. Lisäksi ostopalveluissa haastaa hintojen nousu ja haastavien asiakastilanteiden vaatimat erilliskorjaukset.

Tuloslaskelma, tuhatta €	TA 2024	Toteuma 1–6/2023	Toteuma 1–6/2024	Muutos ed.v. €	Muutos- %	Toteuma- %
Myyntituotot	13 276,7	7 432,7	6 840,1	-592,7	-8,0 %	51,5 %
Maksutuotot	1 794,9	847,3	965,0	117,7	13,9 %	53,8 %
Tuet ja avustukset	297,4	112,2	136,9	24,7	22,0 %	46,0 %
Muut toimintatuotot	1 128,8	544,1	543,4	-0,7	-0,1 %	48,1 %
Ulkoiset tuotot	16 497,8	8 936,4	8 485,3	-451,0	-5,0 %	51,4 %
Sisäiset tuotot	4 646,0	2 072,4	2 014,1	-58,4	-2,8 %	43,4 %
Toimintatuotot yhteensä	21 143,8	11 008,8	10 499,4	-509,4	-4,6 %	49,7 %
Palkat ja palkkiot	-40 771,0	-18 306,0	-18 339,2	-33,2	0,2 %	45,0 %
Henkilöstösivukulut	-9 051,9	-4 719,0	-4 288,7	430,3	-9,1 %	47,4 %
Asiakaspalveluiden ostot	-31 525,1	-14 763,2	-17 834,6	-3 071,3	20,8 %	56,6 %
Muiden palveluiden ostot	-9 183,4	-4 918,1	-5 255,3	-337,2	6,9 %	57,2 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 061,7	-1 075,2	-911,9	163,3	-15,2 %	44,2 %
Avustukset	-4 317,9	-1 945,0	-1 809,1	135,9	-7,0 %	41,9 %
Muut toimintakulut	-4 250,0	-1 844,2	-1 991,0	-146,7	8,0 %	46,8 %
Ulkoiset kulut	-101 161,0	-47 570,9	-50 429,7	-2 858,9	6,0 %	49,9 %
Sisäiset kulut	-21 364,0	-9 597,6	-9 344,3	253,3	-2,6 %	43,7 %
Toimintakulut yhteensä	-122 525,0	-57 168,5	-59 774,1	-2 605,6	4,6 %	48,8 %
Toimintakate	-101 381,3	-46 159,7	-49 274,7	-3 115,0	6,7 %	48,6 %

Taulukko: Perheiden palveluiden toimialueen tuloslaskelma 1–6/2024

6.4 Konsernipalvelut

Konsernipalvelut pitävät sisällään kaikki Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen sote- ja pelastustoimen työtä tukevat palvelut jakaantuen seuraaviin palvelualueisiin: 1) Henkilöstöpalvelut, 2) Talous- ja hallintopalvelut, 3) Tietohallinto sekä 4) Tilat ja tekniset palvelut. Konsernipalvelujen kustannukset jaetaan sisäisinä kuluina muille toimialueille konsernipalvelujen käytön ja kulujen vyörytysääntöjen mukaisesti.

Henkilöstöpalveluihin kuuluvassa Resurssikeskuksessa otettiin maaliskuussa käyttöön ns. Sotender – keikkaohjelmisto. Sotenderin avulla on saatu tehostettua lyhytaikaisten sijaistarpeiden hallinnointia sekä kustannustehokkuutta. Varahenkilöstön käytettävyyttä on parannettu laajentamalla ns. sissien (=lyhytaikaiset sijaiset) kiertoalueita eri toimialueille sekä kohdentamalla varahenkilöstön käyttöä entistä paremmin hyvinvointialueella resurssitarpeiden mukaisesti.

Henkilöstöohjelman käytäntöön vientiä edistettiin mm. esihenkilökoulutuksilla. Koulutuksissa keskityttiin asioihin, jotka esihenkilön tulee osata hyvän johtamisen ja sujuvan esihenkilötyön toteuttamiseksi. Henkilöstöohjelmaa toteutettiin myös sote -palkkajärjestelmä uudistustyöllä, jota tehtiin yhdessä henkilöstön edustajien kanssa.

Tilat ja tekniset palvelut – palvelualueella Sotokeskuksen rakentaminen eteni harppauksin kesäkuussa, kun aluehallitus teki urakoitsijavalinnat. Kuokka laitetaan maahan elokuussa, jolloin Sairaalanmäellä alkaa noin 2,5 vuotta kestävä rakennusvaihe. Lopputuloksena maakuntaan saadaan nykyaikaiset vaatimukset täyttävä ja moniammatillisen yhteistyön mahdollistava terveyskeskus. Myös muut kiinteistöhankeet etenivät alkuvuoden aikana, mm. tehon ja yhteispäivystyksen muutos- ja peruskorjaustyöt.

Maakunnassa olevien vuokrattujen toimitilojen katselmus suoritettiin kevään aikana. Kuntien kanssa käytiin neuvotteluja vuokrasosta. Muutamia toimitiloja irtisanottiin tilatehokkuuden parantamiseksi. Myös Kokkolan kaupungin alueella tehtiin tilamuutospäätöksiä. Soiten omistuksessa olevan, Terveystiellä sijaitsevan entisen sairaanhoito-oppilaitoksen vuokrasopimus päättyy elokuun lopussa. Tilaan muuttaa Soiten omia toimintoja, jolloin vuokratiloja voidaan vähentää.

Keskussairaalan ruokahuollossa edetään keväästä syksyyn poikkeusjärjestelyjen turvin keskuskeittiön ollessa peruskorjaus- ja uudistamistyön kohteena. Henkilöstön ja asiakkaiden käyttöön tarkoitettu lounasravintola on pois käytöstä. Kanttiinin lounastarjontaa on lisätty, jotta työpaikkaruokailu saadaan järjestettyä. Potilasruokailu hankitaan ostopalveluna.

Tietohallintoa työllisti alkuvuonna potilastietojärjestelmän päivitykset, joita tehtiin alkuvuonna kolmeen otteeseen. Uuden kotihoito - järjestelmän käyttöönottoon valmistauduttiin loppukevällä valmistuneella esiselvityksellä. Kuvantamisen palvelimet uudistettiin kesän alussa, Digia iSuite - integraatioalustan otettiin käyttöön, konosalissa tehtiin kytkinlaajennuksia sekä otettiin käyttöön Efecte IGA - järjestelmän ensimmäinen vaihe.

Konsernipalvelujen eri yksiköissä on alkuvuoden aikana viety eteenpäin useita kehittämishankkeita, joissa hyödynnetään valtionavustusta toiminnan kehittämiseen ja vakiinnuttamiseen. Hankkeet liittyvät mm. henkilöstöohjelman ja -organisaatiosuunnittelun mukaisiin tehtäviin, tietohallintoon ja asiakirjahallintoon. Kehittämishankkeista aiheutuvat kulut näkyvät ulkoisissa kuluissa ja niitä vastaavat tuotot kohdassa Tuet ja avustukset.

Konsernipalveluiden talous on pysynyt sille myönnettyjen määrärahojen puitteissa. Näin kuuluu ollakin, sillä kulujen kertymä tulee olemaan jälkivuosisipainotteista ja siihen varautumiseksi alkuvuoden kulujen tulee toteutua määrärahat alittavina. Palvelujen ostojen toteuma ei ole vertailukelpoinen edellisvuoden kanssa,

sillä kaudella 1–6/2023 työterveyspalvelujen kulut olivat osa 1.1.2024 Järjestämisen palvelut – toimialueeksi muuttunutta yksikköä. Sama koskee Tuet ja avustukset - tuottoerää, johon 1.1.24 organisaatiomuutoksen jälkeen kirjautuu Kelan korvaukset työterveyshuollosta. Verrattaessa työterveyspalvelujen kuluja mahdollisimman vertailukelpoisella tavalla edellisvuoteen, nähdään niiden olevan 182 t€ edellisvuotta korkeammat. Vertailukelpoisuus ei ole täydellinen, koska Työplus Oy:n laskutusyyskissä on eroavaisuutta kuluvan ja edellisvuoden välillä. Korkeisiin työterveydenhuollon kuluihin reagoitiin viime talvena, jonka jälkeen asiaa on käyty läpi Työplus Oy:n kanssa ja tehty sopimuksen sisältömuutoksia.

Tuloslaskelma, tuhatta €	TA 2024	Toteuma 1–6/2023	Toteuma 1–6/2024	Muutos ed.v. €	Muutos- %	Toteuma- %
Myyntituotot	1 041,0	526,9	529,7	2,8	0,5 %	50,9 %
Tuet ja avustukset	1 335,6	7,9	801,3	793,3	9991,0 %	60,0 %
Muut toimintatuotot	744,7	448,8	436,1	-12,7	-2,8 %	58,6 %
Ulkoiset tuotot	3 121,3	983,6	1 767,0	783,4	79,6 %	56,6 %
Sisäiset tuotot	57 832,1	25 325,4	29 237,9	3 912,5	15,4 %	50,6 %
Toimintatuotot yhteensä	60 953,4	26 309,0	31 005,0	4 695,9	17,8 %	50,9 %
Palkat ja palkkiot	-24 244,3	-10 674,5	-11 552,5	-877,9	8,2 %	47,7 %
Henkilöstösivukulut	-5 427,5	-2 586,0	-2 541,5	44,4	-1,7 %	46,8 %
Muiden palveluiden ostot	-12 415,5	-3 724,1	-6 102,0	-2 377,9	63,9 %	49,1 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 368,8	-2 795,1	-2 914,1	-119,0	4,3 %	45,8 %
Muut toimintakulut	-2 941,4	-757,4	-1 154,4	-397,0	52,4 %	39,2 %
Ulkoiset kulut	-51 397,6	-20 537,0	-24 264,9	-3 727,8	18,2 %	47,2 %
Sisäiset kulut	-3 053,4	-2 150,7	-3 067,7	-916,9	42,6 %	100,5 %
Toimintakulut yhteensä	-54 450,9	-22 687,8	-27 332,5	-4 644,8	20,5 %	50,2 %
Toimintakate	6 502,5	3 621,2	3 672,4	51,2	1,4 %	56,5 %

Taulukko: Konsernipalveluiden toimialueen tuloslaskelma 1–6/2024

6.5 Pelastuspalvelut

Vuoden ensimmäiset kvartaalit ovat olleet toiminnan ja palveluiden tarpeen näkökulmasta erittäin vaihtelevat. Palveluntarvetta ovat aiheuttaneet ihmisten toiminta sekä erittäin vaihtelevat sääolot. Ensimmäisellä vuoden kvartaalilla aikana laadittuihin tietopyyntöihin perustuen, on hyvinvointialue saanut luonnosvaiheen ensimmäiset aluehallintoviraston asiantuntija-arviot pelastustoimen palvelutason ja rahoituksen tason riittävydestä. Asiantuntija-arvioissa tarkastellaan ja arvioidaan pelastustoimen palvelutasoa tehtäväkohtaisesti, pelastustoimen palvelujen tarvetta, saatavuuden ja laadun toteutunutta ja arvioitua tulevaa kehitystä sekä investointien tarvetta ja vaikutuksia. Keskeisimpien puutteiden korjaamiseksi tulee laatia erillinen toimenpideohjelma lisärahoituksineen ja resurssitarpeineen. Asiaa on pidetty esillä kuluvan vuoden aikana eri toimielimissä, jossa asia sisältöä on tuotu asiaa esille pelastusjohtajan katsauksessa hyvinvointialueen aluehallitukselle sekä myös turvallisuus- ja pelastuslautakunnassa.

Pelastustoiminnan palveluiden saatavuus sekä valvontatehtävien määrälliset tavoitteet ovat vaaditulla tasolla. Asiakkaiden saama pelastustoiminnan ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaika täyttyi 96 %:ssa

tehtävistä. Toimintavalmiusaika on ajallisesti parantunut vuoden 2023 vastaavan ajanjaksoon verrattuna. Pelastustehtävien lukumäärä kasvoi noin 4 % edelliseen vuoteen verrattuna. Määrä on silti hieman alempi kuin 10 vuoden keskiarvo. Pelastustoiminnan palvelutarpeessa ja tarpeen sijainnissa on merkittävää kausittaista vaihtelua. Valvontatehtävien resurssivajaus voi jälkimmäisellä vuosipuoliskolla johtaa siihen, että valvontakohteista savutetaan noin 90 %.

Huolestuttavana ilmiönä on tulipalojen määrän 10 % kasvu. Varsinkin rakennuspalo ja -vaaratehtävien osuus on noussut noin 20 %, joka näyttää olevan valtakunnallisestikin kasvussa huolestuttavasti. Näiden osuus on hallitusohjelman mukaan puolitettava vuoteen 2030 mennessä, mutta suuntaus on ollut täysin toinen vuoden 2024 aikana.

Toiminnan ja talouden seurantaan on kiinnitetty entistäkin tarkempaa huomioita, jossa ennakoimattomia tai merkittäviä toiminnasta aiheutuva toteutuneita kuluja pyritään juurisyyn avulla selvittämään. Uusi HR-palkanmaksujärjestelmä saatiin kesäkuun alussa käyttöön, joka mahdollistaa toiminnan ja talouden yhteensovittamista vielä tarkemmin tulevaisuudessa. Käyttöönotto sujui lähes ongelmitta, mutta Suurimman haasteen muodostaa arjen työstä syntyvä tietotuotannon tietojen oikeellisuuden syöttäminen. Järjestelmän käyttöönotto vei enemmän resursseja, jotka ovat muista lakisääteistä tehtävistä pois.

Toimitilojen tiivistämiseksi ensihoitoyksikkö siirtyi Kannuksen paloaseman yhteyteen kesäkuun alussa. Kannuksen paloasemalla tehtiin muutostöitä, joissa se ensihoidon edellyttämien muutostöiden lisäksi korjattiin työpaikkaselvityksessä esille nousseita puutteita. Haasteena tiloissa on, etteivät paloasemarakennukset ole suunniteltu 24/7 henkilöstön käyttöön valmius- ja sosiaalityötilojen osalta. Lohtajan paloasemalle siirtyi kotiin vietävät palvelut heinäkuun alussa, kun heidän toimipisteeseensä tuli äkillinen muutostarve. Nämä toimet auttavat hiukan vuokrakustannusten kasvun hillitsemistä. Lisäksi syksyn aikana käydään kuntien kanssa vuokraneuvotteluja.

Pelastustoimen talous on pysynyt sille myönnettyissä määrärahoissa, mutta toiminnassa on tunnistettu kulurakenteen kasvua vuoteen 2023 verrattuna. Kulurakenteen kasvu ei ole vertailukelpoinen edellisvuoteen, koska määrärahoja kohdistetaan eri asioihin strategian toteuttaen. Loppuvuoden osalta arvioidaan ulkoisten kulujen toteutuvan noin 98–99 %, ellei merkittävää palvelutuotannon kysynnän muutosta ilmaannu.

Kulurakenteen kasvu kohdistuu kiinteistöihin, henkilöstön palkkaukseen ja aineellisiin hyödykkeisiin. Vuodet 2023 ja 2024 eivät ole kulurakenteen osalta vertailukelpoisia. Vuonna 2024 on havaittavissa jälkijättöisiä ja kooltaan merkittäviä kuluja (mm. ICT-kulut / Valtori), jotka eivät vielä näy tuloslaskelmassa. Esimerkkinä näistä on yhden kuukauden sopimushenkilöstön ja päätoimisen henkilöstön palkkojen erillislisät, jotka vääristävät kulujen yhteissummaa noin 3–4 % alaspäin. Kulurakenteesta puuttuvat myös valtion vastuulla olevien järjestelmien (ICT, virve 2.0, KEJO ja OE) käyttöönottokulut, jotka alkavat osittain lähteä liikkeelle vuoden kolmannella kvartaalilla.

Pelastustoimen tilanne- ja johtokeskusasetuksen mukaisesta tilannekuvatoiminnosta (SM 151/2024) annettiin heinäkuussa tarkentava ohje. Toiminta tulee käynnistää 1. syyskuuta mennessä. Asiaa tulee toteuttaa yhteistyössä pohjoisen yhteistyöalueen hyvinvointialueiden pelastuslaitosten kesken. Pelastuslaitokset eivät kuitenkaan ole päässeet yhteisymmärrykseen kustannusten muodostumisesta ja tasosta. Keskitettävistä tehtävistä on tulossa tuleville vuosille lisäkustannuksia, joiden suuruutta ei vielä tiedetä. Tämän hetken arvioiden mukaan kulut vastaavat melkein yhden Keski-Pohjanmaan pienen paloaseman vuosittaisia ulkoisia kuluja.

Keski-Pohjanmaan alueturvan kehittämistä on jatkettu ja syvennetty. Lisätyönä on tullut raportointivelvollisuus AVI:lle alueellisen turvallisuustilannekuvan muodostamiseksi kvartaaleittain ja analyseittäin. Hyvinvointialueen ja kuntien välinen strateginen sopimus varautumisen yhteisistä kokonaisuuksista ja tavoitteista jäi kesäkuussa odottamaan syksyn alueneuvottelukunnan käsittelyä.

Vuoden 2023 puolella tilatut kaksi sammutusautoa saapuivat touko-kesäkuun vaihteessa. Tämä oli tärkeä etappi pelastustoimelle, kun vuosina 1987 ja 1989 käyttöön otetuista vanhoista autoista pystyttiin luopumaan. Samalla voidaan tiivistää raskaiden ajoneuvojen määrää kierrättämällä niitä eri toimipisteillä. Uusien sammutusautojen kalustus tehtiin kesäkuussa, jonka jälkeen ne saatiin sammutuskäytön toimintaan heinäkuussa. Kyseessä on kooltaan merkittävä investointi, yhteensä lähes 800 000 euroa. Investoinnit auttavat käyttötalouden korjaus- ja kunnossapidon menojen hallinnassa.

Tuloslaskelma, tuhatta €	TA 2024	Toteuma 1–6/2023	Toteuma 1–6/2024	Muutos ed.v. €	Muutos- %	Toteuma- %
Myyntituotot	31,0	13,0	16,7	3,7	28,5 %	53,8 %
Maksutuotot	43,0	15,9	18,2	2,3	14,4 %	42,3 %
Tuet ja avustukset	127,4	0,0	39,8	39,8	0,0 %	31,2 %
Muut toimintatuotot	0,0	0,0	0,3	0,3	0,0 %	0,0 %
Ulkoiset tuotot	201,4	28,9	75,0	46,1	159,5 %	37,2 %
Sisäiset tuotot	451,9	190,6	205,7	15,0	7,9 %	45,5 %
Toimintatuotot yhteensä	653,3	219,5	280,6	61,1	27,8 %	43,0 %
Palkat ja palkkiot	-4 371,5	-1 778,8	-1 839,7	-60,9	3,4 %	42,1 %
Henkilöstösivukulut	-963,9	-427,0	-401,4	25,6	-6,0 %	41,6 %
Asiakaspalvelujen ostot	-66,5	-0,6	-11,9	-11,3	1846,4 %	17,9 %
Muiden palveluiden ostot	-913,8	-297,4	-325,3	-27,9	9,4 %	35,6 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-598,0	-145,0	-252,5	-107,5	74,1 %	42,2 %
Avustukset	-36,7	-14,1	-14,3	-0,2	1,2 %	38,9 %
Muut toimintakulut	-1 747,1	-625,8	-674,3	-48,5	7,7 %	38,6 %
Ulkoiset kulut	-8 697,5	-3 288,7	-3 519,4	-230,7	7,0 %	40,5 %
Sisäiset kulut	-1 119,8	-345,6	-481,8	-136,2	39,4 %	43,0 %
Toimintakulut yhteensä	-9 817,4	-3 634,3	-4 001,2	-366,9	10,1 %	40,8 %
Toimintakate	-9 164,1	-3 414,8	-3 720,6	-305,8	9,0 %	40,6 %

Taulukko: Pelastustoimen toimialueen tuloslaskelma 1–6/2024

6.6 Järjestämisen palvelut

Vuoden 2024 aikana yksiköiden toiminta on jatkunut pääosin talous- ja toimintasuunnitelman mukaisesti. Talouden seurantaan on kiinnitetty erityistä huomiota.

Omavalvontaan liittyvien kokonaisuuksien organisointia on jatkettu. Valvontakäyntejä toteutettiin 39 (4–6/2024), joista 6 yksityisen palvelutuottajan yksiköihin. Valvontakäyntien keskeisenä havaintona on esihenkilötyön laadun vaihtelevuus yksiköiden välillä, joka näkyy myös yksiköiden toiminnassa. Esihenkilöille on annettu ohjausta ja neuvontaa mm. omavalvontaan liittyvistä vastuista ja velvoitteista. Huhtikuussa aloitettiin hankerahoituksella lääkintälaitekoordinaattorin toiminta, jonka päätavoitteena on

laiteturvallisuuden kehittäminen ja parantaminen valtakunnallisen ohjeistuksen mukaisesti. Uusi vartiointisopimus on tehty vuoden 2024 alusta.

Etäasioinnin kasvattamiseksi yksiköissä on eri palveluprosessien tueksi otettu laajemmin nykyisiä digiratkaisuja käyttöön (sähköinen ajanvaraus, Omahoito-viestit, LifeCare-video etävastaanotolle, esitietolomakkeet). Potilas-/asiakaskäytössä on yhteensä 14 Terveyskylän Omapolku-konseptilla tuotettua digipolkua ja ne on standardisoitu mobiilikäyttöön. Digipoluista annetut asiakaspalautteet ovat pääsoin kiitettäviä ja niiden NPS on 53.

Ennaltaehkäisevää työtä vahvistettu lisäämällä yhteistyötä kuntien, järjestöjen ja maakuntaliiton kanssa. Alueen ensimmäiset HYTE neuvottelut on toteutettu ja HYTE yhteistyösopimukset on käsitelty alueneuvottelukunnassa. Arvostavaa kohtaamista ja osallisuutta on vahvistettu laajentamalla tekstiviestipalaute vastaanottopalveluihin ja hammashuoltoon.

Tuloslaskelma, tuhatta €	TA 2024	Toteuma 1–6/2023	Toteuma 1–6/2024	Muutos ed.v. €	muutos- %	Toteuma- %
Myyntituotot	120,0	38,6	87,3	48,6	125,9 %	72,7 %
Tuet ja avustukset	3 595,0	3 152,3	1 576,3	-1 576,0	-50,0 %	43,8 %
Muut toimintatuotot	5,0	3,8	41,6	37,8	994,8 %	832,1 %
Ulkoiset tuotot	3 720,0	3 194,7	1 705,1	-1 489,6	-46,6 %	45,8 %
Sisäiset tuotot	3 487,2	2 487,7	1 024,0	-1 463,8	-58,8 %	29,4 %
Toimintatuotot yhteensä	7 207,2	5 682,5	2 729,1	-2 953,4	-52,0 %	37,9 %
Palkat ja palkkiot	-2 799,2	-1 910,0	-1 492,8	417,1	-21,8 %	53,3 %
Henkilöstösivukulut	-616,6	-457,8	-300,2	157,7	-34,4 %	48,7 %
Muiden palveluiden ostot	-2 133,7	-2 834,9	-643,1	2 191,8	-77,3 %	30,1 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-67,1	-44,7	-23,1	21,6	-48,4 %	34,4 %
Avustukset	-100,0	-86,4	-91,4	-5,0	5,8 %	91,4 %
Muut toimintakulut	-217,8	-247,1	-102,2	144,9	-58,6 %	46,9 %
Ulkoiset kulut	-5 934,4	-5 580,9	-2 653,0	2 927,9	-52,5 %	44,7 %
Sisäiset kulut	-510,3	-192,4	-120,7	71,6	-37,2 %	23,7 %
Toimintakulut yhteensä	-6 444,8	-5 773,3	-2 773,7	2 999,6	-52,0 %	43,0 %
Toimintakate	762,5	-90,8	-44,6	46,2	-50,9 %	-5,9 %

Taulukko: Järjestämisen palvelut -toimialueen tuloslaskelma 1–6/2024

7. Suoritemittaristo

Hyvinvointialueen suoritemittaristo					
Toimialue	Mittari	1-6/2023	1-6/2024		
Terveiden ja sairaanhoidon palvelut	Toimialueen erikoissairaanhoidon viralliset käynnit	80 479	77 608		
	Toimialueen erikoissairaanhoidon nettohoitopäivät	21 475	18 589		
	Yhteispäivystyksen päivystyskäynnit	15 259	14 151		
	Syntyneet	811	768		
	Leikkaukset	2 454	2 337		
	Suun terveydenhuollon käynnit*	37 559	35 282		
	Perusterveydenhuollon vastaanottokäynnit*	47 408	51 030		
	Etä- ja digikontaktit perusterveydenhuollon vastaanottopalveluissa	63 031	69 620		
Hoito ja hoiva	Toimialueen ympärivuorokautisten palveluiden nettohoitopäivät	140 921	138 817		
	Yleislääketieteellisten osastojen nettohoitopäivät	15 142	13 759		
	Toimialueen kaikki kotiin järjestettävät käynnit, puhelinkontaktit ja videopuhelukontaktit	329 351	328 010		
	Kotihoidon kotikäynnit	276 330	270 818		
	Kotisairaalan kotikäynnit	5 333	5 890		
	Kotihoidon ja kotisairaanhoidon videopuhelukontaktit	27 451	32 736		
Perheiden palvelut	Äitiys- ja lastenneuvolan käynnit ja kotikäynnit	13 441	13 077		
	Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto, käynnit	19 050	21 226		
	Lastensairaalan viralliset käynnit (somaatiikka ja mielenterveyspalvelut)	22 378	23 016		
	Lastensairaalan nettohoitopäivät (somaatiikka)	1 819	1 578		
	Psykiatrian osastojen nettohoitopäivät	9 187	7 232		
	Lastensuojeluilmoitusten määrä (alle 18 v.)	1 615	1 602		
	Kodin ulkopuolelle sijoitetut (resurssi voimassa)	65	55		
	Toimeentulotukeen liittyvät päätökset	1 344	1 143		
	EHL- , VPL- ja VP-palvelujen piirissä olleet asiakkaat	1 612	1 579		
	Vammaispalveluiden hoitopäivät, oma tuotanto	24 470	24 428		
		Tuettu asuminen	12 %	10 %	
	Palveluasuminen	34 %	34 %		
	Tehostettu palveluasuminen	54 %	56 %		
Pelastustoimi, varautuminen ja turvallisuus	Kaikki tehtävät	526	548		
		,joista kiireellisiä tehtäviä	377	365	
	Turvallisuusviestinnän kattavuus, %-osuus väestöstä (vuoden alusta)	3,0 %	5,0 %		
	Rakennuslupalausuntojen lukumäärä	220 kpl	240 kpl		
	Valvontakäyntejä erityiskohteisiin				
	Toimintavalmiusajan toteutuminen	96 %	95 %		